

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi taksiliikennelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä huhtikuuta 2010 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi taksiliikennelain muuttamisesta (HE 32/2010 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 22/2010 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Irja Vesänen-Nikitin, liikenne- ja viestintäministeriö
- kilpailuasianneuvos Riitta Ryhänen, Kilpailuvirasto
- lakimies Mika Hakamäki, Kuluttajavirasto
- yksikönpäällikkö Ari Herrala, Liikenteen turvallisuusvirasto

- hallituksen puheenjohtaja Eero Keinänen, Helsingin Taksi-Data Oy
- liiketoimintajohtaja Pekka Orava ja yrittäjä Timo Pohjaranta, MaxiTaxi yhtiöt
- projektipäällikkö Mikko Saavola, Linja-auto-liitto
- lakimies Hanna-Liisa Hammarén, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- toimitusjohtaja Lauri Säynäjoki ja lakimies Anne Kangasniemi, Suomen Taksiliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Keskuskauppakamari
- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- Suomen Kuntaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi taksiliikennelakia niin, että paketti- tai kuorma-autolla harjoitettava ammattimainen henkilöiden kuljetus kiellettäisiin eräitä erikseen mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta ja säädettäisiin rangaistavaksi.

Esityksen tavoitteena on parantaa taksipalveluja käyttävien asiakkaiden turvallisuutta ja kuluttajansuojaa sekä ylläpitää taksipalveluiden laatua, luotettavuutta ja toimivuutta käytännössä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2010.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Taksiliikennelaki (217/2007) tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2007. Taksiliikennelain keskeisenä tavoitteena on laadukkaiden taksiliikennepalveluiden turvaaminen koko maassa. Taksiliikennelaissa tarkoitettu ammattimainen henkilöiden kuljettaminen edellyttää pääsääntöisesti taksilupaa, joka voidaan myöntää ainoastaan henkilöautolla harjoitettavaan toimintaan.

Taksiluvan saadakseen hakijan tai hakijayrityksen liikenteestä vastaavan henkilön on täytettävä tietyt ammattitaitoa, hyvämaineisuutta ja vakavaraisuutta koskevat edellytykset. Taksilupia ei kuitenkaan myönnetä kaikille halukkaille ammatilliset edellytykset täyttävillä luvanhakijoille, vaan toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vahvistaa vuosittain kunta-kohtaiset taksilupien enimmäismäärät. Taksilupien määrää on siten rajoitettu ja taksiliikenteen harjoittamiseen kohdistuu useita velvoitteita. Tärkein näistä on ajovelvollisuus, joka on lähtökohtaisesti 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa laissa erikseen mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Suomessa on valiokunnan saaman selvityksen mukaan harjoitettu keväästä 2009 lähtien laajemmin taksiliikenteen kaltaista toimintaa kuorma-autoilla. Taksiliikennelakia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että kuorma-autolla ja pakettiautolla harjoitettava ammattimainen henkilöiden kuljettaminen eräitä erikseen mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta kielletäisiin ja säädettäisiin rangaistavaksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muun muassa asiakasturvallisuuden, kuluttajansuojan sekä

taksipalveluiden laadun, luotettavuuden ja toimivuuden turvaamiseen pyrkivä ja lupien määrää koskevia rajoituksia sisältävä nykyinen taksilupajärjestelmä menettäisi merkitystään, jos taksipalveluihin rinnastuvia palveluita voisi tarjota ilman taksilupaa ja siihen liittyviä vaatimuksia ajoneuvotyyppiä vaihtamalla. Tämä ei olisi myöskään toimijoiden tasapuolisen kohtelun kannalta asianmukaista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan taksiliikennelain kokonaisuus huomioon ottaen ehdotuksessa on kyse lähinnä voimassa olevan taksiliikennelain täydentämisestä ja täsmentämisestä taksiliikennelain tarkoitusta ja tavoitteita vastaavalla tavalla.

Ehdotus vaikuttaa sellaisten yrittäjien asemaan, jotka harjoittavat tällä hetkellä ammattimaista henkilöiden kuljettamista kuorma- ja pakettiautoilla. Ehdotetun kiellon voimaantulon jälkeen nämä yrittäjät eivät voi enää käyttää ajoneuvojaan henkilöiden ammattimaiseen kuljettamiseen nykyisellä tavalla. Ehdotetussa 4 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetään kiellon poikkeuksina mm. tavarankuljetuspalvelusta, jota voi harjoittaa jatkossa myös kuormat tai pakettiautolla ehdotuksessa säädetyin edellytyksin. Esityksen perustelujen ja valiokunnan saaman selvityksen perusteella näyttää siltä, että kyseisten yrittäjien on täytynyt olla tietoisia jo toiminnan harjoittamisen alusta lähtien siitä, että on mahdollista ja jopa todennäköistä, että lakia tullaan muuttamaan siten, että toiminta ei jatkossa tule enää olemaan mahdollista sen nykyisessä muodossa.

Taksamittari ja taksivalaisin

Taksamittarin pakollisuudesta takseissa on säädetty ajoneuvolaissa (1090/2002). Ajoneuvolain 25 §:n 2 momentin mukaan luvanvaraiseen henkilöliikenteeseen käytettävässä M1-luokan ajoneuvossa (henkilöautossa) on oltava taksa-

mittari ja taksamittaria ei saa olla muussa ajoneuvossa. Jos taksamittari on asennettu muuhun ajoneuvoon, tällaisesta rikkomuksesta voidaan rangaista ajoneuvolain 96 §:n perusteella ajoneuvorikkomuksena. Autojen ja perävaunujen rakenteesta ja varusteista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1248/2002) liitteen I mukaan taksiliikenteeseen käytettävässä M1-luokan ajoneuvossa on oltava auton laatua osoittava tunnusvalaisin (taksikupu eli taksivalaisin). Kyseisen asetuksen 25 §:ssä määritellään myös tarkemmin, millainen tällaisen tunnusvalaisimen tulee olla. Asetuksen 13 §:n 2 kohdan mukaan sellaista tunnusta ja merkivalaisinta, joka ajoneuvoluokkaa koskevissa säännöksissä säädetään pakolliseksi tai sallitaksi tiettyyn ajoneuvoon tai ajoneuvoluokkaan, ei saa asentaa muuhun ajoneuvoon. Näin ollen taksivalaisimen saa asentaa ainoastaan taksiliikenteeseen käytettävään henkilöautoon. Kyseisen säännöksen rikkomisesta säädetään ajoneuvolain 96 §:ssä.

Valiokunta on pohtinut taksamittaria ja taksivalaisinta koskevien säännösten suhdetta museoajoneuvoja koskevaan sääntelyyn. Ajoneuvolain 24 §:n mukaan museoajoneuvo on katsastustoiipaikan valtakunnallisen rekisteröidyn museoajoneuvojärjestön lausunnon perusteella museoajoneuvoksi hyväksymä ajoneuvo, jonka valmistusvuoden päättymisestä on kulunut vähintään 30 vuotta ja joka on säilytetty alkupe-
räistä vastaavassa kunnossa tai entistetty asianmukaisesti. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia ohjeita lausunnon sisällöstä ja menettelystä hyväksyttäessä ajoneuvo museoajoneuvoksi. Ajoneuvohallintokeskuksen ohjeissa museoajoneuvon hyväksymisestä katsastuksessa (1945/208/2007) määritellään valtakunnallisen rekisteröidyn museoajoneuvojärjestön lausunnon sisältö sekä menettely, jota tulee noudattaa hyväksyttäessä ajoneuvo museoajoneuvoksi. Taksiliikennelain 4 §:n 2 momentin

4 kohdan mukaan museoajoneuvoilla harjoitettuun henkilöiden kuljettamiseen ei tarvita taksilupaa. Museoajoneuvolla harjoitettu henkilöiden kuljetustoiminta on taloudelliselta merkitykseltään vähäistä ja harrastusluonteista. Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella selvänä, että museoautoiksi rekisteröidyissä henkilöautoissa saa käyttää voimassa olevien säännösten ja käytäntöjen mukaisesti kyseisen aikakauden mukaisia ja rekisteröitävään autoon kuuluvia välineitä, kuten esimerkiksi sen ajan taksivalaisinta.

Esityksessä ehdotetaan taksamittaria ja taksivalaisinta koskevaa voimassa olevaa sääntelyä täydentävästi, että autoissa ei saa käyttää harhaanjohtavasti taksamittaria tai taksivalaisinta muistuttavia välineitä tai tunnuksia. Valiokunta pitää ehdotusta saamansa selvityksen perusteella perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

Yksityiskohtaiset perustelut

4 a §. Henkilöiden kuljettaminen eräissä ajoneuvoissa mainituissa ajoneuvoissa. Esityksen uudessa 4 a §:n 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että muissa autoissa kuin takseissa ei saa käyttää taksamittaria eikä taksivalaisinta harhaanjohtavasti muistuttavia tunnuksia. Valiokunta ehdottaa, että ehdotetun säännöksen sanamuotoa muutetaan siten, että siinä säädetään selkeästi vain harhaanjohtavista välineistä ja että näitä harhaanjohtavia välineitä tai tunnuksia ei saa käyttää missään autoissa. Uusi muotoilu vastaa sisällöllisesti ehdotetun säännöksen sisältöä ja tarkoitusta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

taksiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 2 päivänä maaliskuuta 2007 annetun taksiliikennelain (217/2007) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa (870/2009),
muutetaan 2 §:n 7 ja 8 kohta, 3 §:n 3 momentti ja 28 §, sellaisena kuin niistä on 2 §:n 8 kohta laissa 482/2009 sekä
lisätään 2 §:ään uusi 9 kohta ja lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

2 ja 3 §
(Kuten HE)

Autoissa ei saa käyttää harhaanjohtavasti tak-
samittaria tai taksivalaisinta (poist.) muistutta-
via välineitä tai tunnuksia.

4 a §

Henkilöiden kuljettaminen eräissä ajoneuvolais-
sa mainituissa ajoneuvoissa

(1—4 mom. kuten HE)

28 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
jäs. Marko Asell /sd
Leena Harkimo /kok
Kalle Jokinen /kok
Jyrki Kasvi /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Pentti Oinonen /ps

Lyly Rajala /kok
Pertti Salovaara /kesk
Janne Seurujärvi /kesk
Ilkka Viljanen /kok
Anne-Mari Virolainen /kok
vjäs. Sari Palm /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.